

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 32.

V Ljubljani, v sredo 21. julija 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja vsako sredo in saboto. — **Naročnina** mu je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Posamične številke se prodajajo po 5 novč. — **Dopisi** pošiljajo naj se uredništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** naj se pošiljajo upravištvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani, Resljeva cesta štev. 5. — **Oznanila in poslanice** se računajo po ceni, navadni v Ljubljani.

Letni občni zbor polit. društva „Edinost“ v Trstu.

(Izvirno poročilo).

Napeto politično življenje na Primorskem, a posebnó še v Trstu, privabilo je ogromno število Slovencev iz Trsta, Krasa, Gorice in Istre dne 18. t. m. v prostorno dvorano „Tržaškega Sokola“. Točno ob 1/2 9. uri je odprl predsednik Mandić občni zbor, in predstavil vladnega nadkomisarja Bacherja. — Pozdravil je prisrčno navzoče veljake, kakor drž. poslanca Vj. Spinčiča, deželne poslance iz Istre, č. g. Kompareta, Jenkota, iz Trsta vit. Nabergoja, vrla brata Gorjupa, dalje razne prvake iz Istre, kakor oba dr. Trinajstiča in druge. Predstavil je slovensko časnikarstvo; iz Primorja zastopani so bili: „Edinost“, „Naša Sloga“, „Soča“, „Pensiero slavo“ in „Brivec“.

V nagovoru opisal je gosp. predsednik delovanje odstopajočega odbora, kateri je, zvest svoji obljubi, imel v prošlem letu 18 javnih shodov, na katerih so se razpravljala razna gospodarska vprašanja, a posebno še se je stavila in sprejela na vseh shodih resolucija o ustanovitvi okrajnega glavarstva za tržaško okolico. Opisal je naše tožno, nejasno položeno, katero se od lani sem ni nič zboljšalo, pač pa še bolj poslabšalo. — Tržaški Slovenci naj se pa tega ne ustrašijo. Prihodnji odbor bode imel nalogo, nadaljevati narodno probujenje v Trstu in okolici. (Živahno odobravanje). Zatem je društvo tajnik Cotić čital jako interesantno sestavljeno letno poročilo, katero je zbor z živim odobravanjem vzel na znanje. Blagajnik je naznanil o gmotnem stanju društva ter priporočal, da bi se v tem obziru društvena pravila spremenila.

Nastopil je potem glavni govornik, naš dični državni poslanec prof. Vjekoslav Spinčič. Njega nastop je vzbudil občno pozornost. Znamenit je bil govor našega prvoboritelja. Posnamem le par mislij. Najprej je opisal dobe petih ministerstev, pričeni s Taaffejem. Vsi so skušali vladati po starem zistemu proti slovanski večini Avstrije. Prišel je Badeni in njegove jezikovne naredbe. Ali bode Badeni kos današnji pol. situaciji, se ne vé. — Zdi se, da je tudi njega železna roka — premehka in preneodločna. Vzrok slabemu današnjemu polit. položnju tiči v boju krivega židovskega liberalizma proti pravemu krščanskemu liberalizmu. Naj se parlamentarne stranke zvejo, kakor jim drago, v ozadju so le krivi liberalci, ki se protivijo z vso silo, da bi zavladali resnica in pravičnost, da bi Slovani prišli do miru in enakopravnosti ter do veljave, kakor jim gre po številu prebivalstva. Označil je nastanek državno-zborske večine, ki ni vladna. Upa, da bode ostala trdna in zvesta svojemu programu napram vsaki prihodnji vladi, kar sta on in njega tovariš Laginja crpila iz zadnjega sestanka slovanskih poslancev po razhodu parlamenta. Opisal je mišljenje Poljakov, ki nam ni tako nasprotno, kakor si mislimo, četudi so res mnogo v tem grešili v preteklih dneh. Veseli ga, da je češko veleposestvo v prijateljski zvezi in dobrih odnosajih z Mladočehi, kar nam potrjuje govor kneza Frid. Schwarzenberga, ki je posebno za Jugoslovane velikega pomena in zadoščenja. — Dolgo trajajoče ploskanje in „Živio“-klici na Spinčiča so

bili znak, kako je zbor sprejel krasni in podučljivi govor.

Za njim je nastopil dež. poslanec in dekan Kompare. Najprej se je spomnil prihoda Badenija v Primorje. Iz njegovega prenaplega obiska so že priprosti kmetje sklepali, da ta minister jim bode le malo pomagal. Opisal je dalje, kako so Lahi o ministrovem pohodu odganjali Slovence od isterskega obrežja in kako so pa vender vrli Istrani v mnogih slučajih preprečili te nakane. Kjer je bilo ministru naznanjeno, da bivajo Italijani odmevali so tisočeri slovenski „Živio“. Opisal je govornik zvestobo in izobraženost isterskega kmeta in udanost zdaj tako obrekovane duhovščine. Povedal nam je, da je v arhivu našel deželne vlade razglas iz 1848. leta na istrsko slovansko duhovščino, iz časa, ko so sardinske ladje prežale na naše obrežje. Kako tukaj vlada hvali zvesto duhovništvo! Dobili so župniki ukaz, da naj zbirajo pod slov. rojakom patrijotom baronom Lazarovičem slovenske kmete, da se iste oboroži proti laškemu navalu. Kako se pa danes s tem vernim ljudstvom, s temi patrijotičnimi duhovniki dela? To veste vsi! — Največja nevarnost za naše ljudstvo je demoralizacija. Ker Lahi drugače ne morejo, so pa začeli demoralizovati ljudstvo, in to je najhuje, ker demoralizovani slov. Lahon se ne spreobrne več. — Govor je napravil velik vtis na poslušalce.

Za tem so še razni govorniki pojasnjevali tužne razmere v naši bedni okolici — posebno g. vitez Nabergoj je o tem obširno govoril.

Na koncu so se stavile razne resolucije. Prvo je stavil predsednik Mandić o premembi društvenih pravil. Za tem nastopi naš vrli odvetnik Rybař, ki je v svojem lepem govoru obiskal razne urade, posebno finančne in sodne, ter z raznimi praktičnimi zgledi opisal, kako se od strani uradnikov zatira ali negira, ali zapostavlja naš jezik. Že sprejetje uradnikov je glede zahteve slovenščine le formalno. Zato pa se lahko ustavljajo uradniki vsem naredbam in ukazom, ker vedó, da so le na videz, da niso primorani jih izvršiti. To že kaže slučaj, da se najvišji primorski uradnik v 30. letih vladanja še ni naučil slovenščine. Zato je stavil primerno resolucijo s katero se pozivlje vlada, da se od strani krivično postopanje uradnikov napram našemu jeziku.

Za njim je nastopil naš neumorni boritelj dr. Gregorin. Opisal je neznosne razmere tržaške in krivične volitve poslancev po sedanjem volilnem zistemu. Ker je okolica slovenska, ker šteje po večini kmetovalce in ker ima 35.000 prebivalcev, stavi resolucijo, da naj bi okolica za se volila enega poslanca.

Deželni poslanec Kompare stavi resolucijo zaradi šol v Istri in Trstu ter pozivlje vlado, da naj se drži zakonov in jih pravično izvršuje.

Posl. Spinčič stavi resolucijo, da naj se vpraša ministra notranjih poslov, zakaj ni okr. kom. Laščak vrnil še orožja kmetom v Istri. Da se to zgodi, se mu je zlagal vladni zastopnik Czapka, ali komisar Laščak ne izvršuje svoje dolžnosti, svojega posla.

Odvetnik Rybař je pripomnil: ko bi se vrnilo leto 1848. ali 1866., bi vlada nam ponujala ne samo kosirjev, ampak tudi pušk. (Veselost.)

Pri volitvi odbora je bil voljen per acclamationem naš veljak prof. g. Mate Mandić predsednikom, v odbor so pa prišli skoro vsi dež. poslanci in še par drugih gospodov. Mesto Fr. Godnika so sprejeli Vašega rojaka Fajdigo v odbor. Čujem tudi, da so naši veljaki poslali brzojavno čestitko pol. društva „Edinost“ knezu Schwarzenbergu.

Izvirni dopisi.

Iz železničarskih krogov, 16. julija.

Kako lepo se v Ljubljani razvija krščansko-socijalna delavska organizacija, nam pričata zopet dva shoda železničarjev. Na povabilo g. dr. Kreka prišel je 15. t. m. v Ljubljano državni poslanec pete skupine solnograške, gosp. nadsprevodnik Tusel. Istega dne zvečer ob 8 uri zbralo se je v Rokodelskem domu kakih 150 železničarjev k shodu, na katerem je poročal g. Tusel, ki je v jedernatih besedah povdarjal potrebe in zahteve železničarjev v zboljšanje njihovega gmotnega in duševnega stanja. G. Tusel je nadalje poročal o njegovem in tovarišev delovanju v državnem zboru. Omenjal je Gesmanovega predloga, kateri bi, ako bi se tudi le deloma kot zakon uresničil, mnogo koristil železničarjem. Omenjal je nadalje vprašanja, katera je on stavil na železniškega ministra radi zboljšanja plač čuvajem in odprave 24urne službe prometnih uradnikov. Konečno je apeloval na železniško osobje, naj isto trumoma pristopi krščansko-socijalni organizaciji, ker, ako hočemo v resnici kaj doseči, moramo biti strogo organizovani. Poštene organizacije potrebujemo, ki bode delovala v našo korist, ne pa take, kakoršna je bila socijalno demokratična. Govornik navaja številke iz „Eisenbahnerja“, koliko da je imelo ljubljansko soc. dem. strokovno društvo v Ljubljani dohodkov. Od 1380 for., ki so jih železničarji ljubljanski vplačali v enem letu, so dobili podpore celih 27 gld. Vse drugo je šlo za — kdo ve kaj?

G. državni poslanec dr. Krek je potem v slovenskem jeziku ponavljal govor Tuslov, ko je seveda tudi iz svojega bogatega socijologičnega znanja pridejal marsikako pomenljivo. K besedi se je oglasil tudi g. posl. Povše, ki je železničarjem obetal gotove podpore v parlamentu.

Drugi dan je bil zopet shod s skoro istim predavanjem. Železničarji, ki se deloma v službi menjujejo, niso mogli priti vsi v četrtek, zato je bilo nujno, da se je za one, ki prvi dan niso bili navzoči, priredil še en shod. Pri drugem shodu je poleg Tuselna in dr. Kreka govoril gosp. dr. Šušteršič, ki je zagotavljal železničarje parlamentarne podpore „slov. krščansko narodne zveze“ državnega zbora. Bog daj, da bi se res lepe nade tudi uresničile! Govoril je tudi č. g. dr. Marinko iz Novega Mesta, ki je navzoče spodbujal k močatosti povsodi. K besedi se je oglasil tudi neki soc. demokrat Orosi z juž. železnice, ki je na najsurovejši način napadel posl. dr. Kreka in Tuselna. O Tuselnu je dejal, da ne pozna prav nič železničarskih razmer i t. d. Odgovora mu ni ostal dolžan seveda nobeden. Občen smeh je pa navstal, ko je Orosi dejal, da se le Judje potegujejo za delavce, in ako imajo milijone, naj jih le imajo, saj so jih zaslužili. Kaj tako odkritega še nismo glede kapitalističnega pojma slišali od

kakega soc. demokrata. Tudi je javno vkljub vsem dokazom dr. Kreka trdil, da je darvinizem popolna resnica, kar je vzbudilo zopet grozen smeh. — Ta shoda sta za razvoj krščansko-socialne delavske organizacije velepomembna. Upati je, da bodo delavci v resnici spoznali, kako grdo jih socialna demokracija vodi za nos, ter jim poleg tega jemlje tudi še najdražji svetinji: vero in narodnost.

Ob Sočinih bregovih, 20. julija. — Pogreb prevzvišenega metropolita je bil velikanski. Od nadškofijske palače do Raštelja je bila dolga vrsta duhovnikov. Prišli so tudi duhovniki iz tržaške in ljubljanske škofije. Mrtvaško opravilo je vodil preč. g. mons. Glavina, nadškof teodozijopoljski, v spremstvu škofov: Šterka, Flappa in Mahniča. Mesto se je tudi potrudilo, dostojno počastiti rajnega knezonadškofa. Vsa oblastva so bila zastopana. V cerkvi je imel govor vodja jezuitov Hrvat Pavisich. S krasnimi besedami je označil rajnega knezonadškofa kot nedolžno žrtev svoje vesti. Po končanem opravilu se je sprevod pomikal proti staremu pokopališču. V kapelici na pokopališču počiva zdaj rajni nadškof v družbi svojih prednikov. Slovenci imamo enega svetnika več v nebesih! Vse ugiblje, kdo bode naslednik. Bodi kdorkoli, z rožicami mu ne bode poslano v škofovski palači. V sedanjih časih na tako odličnem mestu biti, ni lahka stvar. Goriški Slovenci so na vse pripravljeni. Bodočnost nam ničesar dobrega ne kaže.

Dne 11., 12. in 13. julija je bila v Gorici razstava ročnih del v obrtno-nadaljevalni šoli. Izdelki slovenskih učencev v obrtni šoli so bili kaj zanimivi. Izloženi risarski izdelki so pričali o lepem napredku pri slovenskih učencih. Prav tako zanimali so občinstvo izdelki ženske obrtne šole. Sem-le naj pridejo nasprotniki dr. Gr., ki radi zafrkavajo in v nič devajo njegovo delovanje. Kaj je bilo pred Gr. v Gorici in kaj je sedaj? Lepo je in lahko, visoke in blesteče načrte delati in se ž njimi ponašati, ali načrte izvrševati, to je največja „kunšt“. Od dr. Gr. naj se vsak narodni delavec uči, kako je treba delati. Molčati in delati, to je njegovo geslo!

Preiskava v „Goriški tiskarni“ je prinesla izvestnim krogom dolg nos. G. lastniku svetu jemo, naj ne piše, kam pojde in kod hodi, ker drugače se bo isto ponavljalo. Beseda „Balkan“ je kar iz kože spravila gospodo v Gorici. Najbolje je, da politične osebe molčijo o svojih potih, še bolj pa o svojih načrtih.

Živel je nekje mogočen župan, ki je imel še precej obširno glavarstvo pod svojim okriljem. Kadar je kam šel, ni nikomur povedal, kam da gre. Svojemu hlapcu je naročil, naj pripravi konja in voz, ne da bi povedal, kam gre. Peljala sta se vže po trgu in hlapec še ni vedel kam. Še le ko sta prišla iz trga, je dal gospodar znamenje hlapcu, kam naj jo vkrene. Posnemanja vreden politikar, kaj ne? V naših časih ne kaže drugače postopati, ako sploh hočemo kaj doseči.

Vsi mladeniči za vojaški nabor, ki niso hoteli iti tja, kamor so bili povabljeni, so baje bili kaznovani z denarno globo 20—30 gld. Dasi so popolnoma korektno postopali in se dostojno vedli, vendar so bili kaznovani. Sama vojaška komisija je popolnoma odobraval postopanje mladeničev in obsojala oblastva. Vkljub temu je bila denarna kazen izrečena. Razume se samo po sebi, da bodo mladeniči utok napravili. Treba bo resno besedo govoriti na Dunaju. Da našim poslancem ni mogoče tako vlado podpirati, je jasno. Hudi časi za Primorsko!

Zadnji „Pr. L.“ je odkril jako zanimivo stvar. Kakor se sliši, je baje katoliški italijanski list „L'eco del Litorale“ pri vladnih jaslih. To je prav mogoče in se strinja z „Edinostjo“, ki pravi, da se italijanski klub v drž. zboru vsiljuje v večino. Pojavi se popolnoma strinjajo. Vse kaže, da Badeni za naše poslance ne mara, pač pa za Italijane. Od Čehov je zdaj vse odvisno. Ako oni nas zapustijo, bi morali pa tudi mi njih!

Božjastna deklica s Kamna pri Kobaridu je padla v Sočo in en mesec ni nihče vedel za njo. Nje mati je prišla te dni v Tolmin vprašat po hčeri. Pripovedovala je, da se ji je sanjalo po noči, da so deklico izvlekli iz vode pri Sv.

Luciji. Toda v Tolminu niso vedeli ničesar o tem; vrne se domov. Ni še bila doma, kar ji pride pošta od Sv. Lucije, ki pravi, da so isto jutro našli mrtvo truplo njene hčere v skalovju pri Sv. Luciji. Eni pravijo, da je imela „spomin“, drugi, da ji je povedal angelj varuh.

Najstarejši dnevnik, g. urednik, tedaj nazivlje „Sl. List“ — „dihurja“. Hudo mu mora biti, hudo, da mu po glavi plešejo dihurji. S tem se bo najmanj rešil. Le pogumno naprej!

S Štajarskega, 19. julija. Srčno smo se smejali „Narodu“ z dne 16. julija. „Nemce pridobiti za slovensko stvar“, to je najnovejša „Narodova“ utopija. Ker je g. dr. Tavčar v javnem mnenju propal s svojo „gospodarsko zvezo“, izmislil si je nov maneuver, da „opraviči“ svoje ljubkovanje z dr. Schafferjem. Ali, najnovejši izum dr. Tavčarjev je še slabše, nego „gospodarska zveza“. Mi res ne moremo uvideti, kako bi se kranjsko veleposestvo dalo pridobiti narodni stvari z nemškimi liberalci. Slovenci naj pri volitvah složno naskočijo veleposestvo in padlo bode prej. Če ima „zveza“ namen, renegata Schweglja zopet preleviti v Slovence in prestvariti zagrizence dr. Schafferja, Auerspergeja in dr., je res delo zmedenega uma. Ali menite, da so kranjski Nemci res drugačni, nego so oni na Češkem, ki so pokopali vsako spravo s Slovani, ali pa naši na Štajarskem? Smešno se mi zdi, zatrjevati politiku dr. Tavčarju, da so nemški nameni povsod jednaki. Kranjski Slovenci bi mogli še-le takrat skleniti z Nemci mir, kadar bi ga Nemci na periferijah sklenili z nami. Na Kranjskem bi Nemci zase radi pri slovenski večini dobili vse tisto, kar slovenskim manjšinam drugod trdovratno odrekajo. Naj tudi pri Vas z nemško zvitostjo glasujejo za kako malenkost, nam odrekujejo vse! Zato bi pričakovali, da kranjska narodna stranka opusti separatistično svoje stališče in svojo taktiko napram Nemcem umeri po razmerah izven Kranjskega. Tako bi bilo slovenski stvari mnogo pomagano. Te dni sem slišal, da bodo katoliško-narodni deželni poslanci na Kranjskem glasovali z narodno stranko za preuredbo ljubljanske realke. Zakaj torej iščete nemških glasov, če sami lahko vse opravite?! Položaj je sedaj tak, da katoliško-narodni poslanci glasujejo tudi za podporo slovenski višji dekliški šoli in t. d. Kranjski Nemci so pa hujskali proti slovensko-nemški celjski gimnaziji, in ti Nemci, da bi za slovensko višjo dekliško šolo glasovali brez — plačila?! Pazite kranjski Slovenci — molja imate v kožuhu. Pregnali ga bode samo s svojo slogo. Na svidenje 8. avgusta med složnimi štajarskimi Slovenci!

Politiški pregled.

Zopet bitva pri Celju! Naučni minister baron Gautsch je nenadoma odpravil slovensko-nemško gimnazijo v Celju, ne da bi bil vprašal, kaj meni o tem sedanja večina državnega zbora. Provizorično je ukazal napraviti tri paralelne razrede za Slovence na celjski gimnaziji in je začel dogovarjati se s štajarskim, Slovincem silno sovražnim deželnim odborom, kaj naj se zgodi s slovensko gimnazijo. Nemški časniki se nadejajo, da se bodo v teh paralelnih razredih slovenski dijaki podučevali le v nemškem jeziku, ali pa, da bodo ti provizorični razredi prav kmalu odpravljeni. Iz vladnih listov se pa da posneti, da bi ministerstvo rado vrglo, da ugodí Nemcem, slovensko gimnazijo iz Celja. Skoraj gotovo je, da se namerava Slovincem pripeljati grozna zaušnica. Naše tirjatve glede celjske gimnazije so tako pravične in tako skromne, da ne moremo niti za las odjenjati nemški pohlepnosti. Saj vendar nismo samo za to Slovenci na svetu, da bi bili v zajutrek nemškemu Molohu. Bratje, združimo se k skupnemu odporu! Preti nam velika nevarnost! Poslanci naj naglo skličejo shodo, na katerih naj se najodločneje protestuje proti naskoku na naše pravice.

Zahvalo knezu Fr. Schwarzenbergu izrekajo slovenska politična društva za simpatije, katere je skazal Slovincem v svojem znamenitem govoru v Budjejevicah. Doslej so mu poslali zahvalnico štajarski Slovenci, katol. polit. društvo

v Ljubljani, društvo „Sloga“ v Gorici in društvo „Edinost“ v Trstu.

Desnica državnega zbora se drži trdno skupaj. Pododsek izvrševalnega odbora parlamentarne večine je sklenil, da hoče braniti jezikovne naredbe in podpirati grofa Badenija. Tudi Poljaki so se izjavili, da ostanejo zvesti programu desnice. — Ministerski predsednik Badeni se je šel oddahniti v Galicijo na svoje posestvo v Bust.

V Petrogradu je mestni glavar razglasil ukaz, ki določa dnevno osemurno delo za delavce in delavke od 12. do 15. leta, kateri imajo posel v konfekcijskih, modnih in krojaških delavnicah; nepretrgoma sme delo trajati samo po 4 ure.

Domače novice.

Osebnosti. V Ljubljani je umrl dne 17. t. m. g. grof Rudolf Chorinsky, c. kr. dvorni svetnik, ki je v prejšnjih letih služboval pri politični upravi na Kranjskem. Bil je krščansk in Slovincem pravičen mož. Prvi njegov sin je ministerski podtajnik, drugi vladni koncipist v Ljubljani, tretji pa častnik pri ulancih. — V Velikem Gabru je bil dne 16. t. m. pokopan č. g. Franc Stupica, župnik v pokoju. — Umrl je v Ljubljani g. Vilibald Bregar, c. kr. računski svetnik, dne 19. julija. — Na dunajskem vseučilišču bodo promovani dne 24. t. m. štirje Slovenci, namreč gg. Ferdo Jančar in Ivan Regen doktorjema filozofije in gg. Anton Podpečnik in Ivan Benedik doktorjema medicine. Poroča se nam, da so izpite izvrstno napravili.

Njegovo Veličanstvo presvetli cesar sprejme te dni v Ischlu v avdienciji ljubljanskega župana g. Ivana Hribarja, ki bode poročal vladarju o zadnjem potresu.

Nadškof dr. Ivan Glavina je včeraj delil v ljubljanski stolnici bogoslovcem dijakonat, jutri pa jim bode podelil prezbiterat. G. nadškof napravlja na vse Ljubljančane najboljši vtis, ker z vsakim prijazno občeje. Pokaže se rad med ljudstvo, ki ga spoštljivo pozdravlja. V nedeljo si je ogledal bližnjo okolico ljubljansko, ter je stopil tudi na Rožnik, v ponedeljek pa se je mudil v Škofji Loki. Prevzvišeni je danes obiskal Brezje in Kranj.

Prevzvišeni biskup Strossmayer biva sedaj v Rogatcu. Plemenitemu slovanskemu mecenu poklonila se je danes velika deputacija Hrvatov.

Na abiturijentsko slavnost slovenskih gimnazijskih abiturijentov v Mariboru je poslal „Slovenski List“ to-le brzojavko: „Navdušen Vam pozdrav! Danes ste složni. Nikdar naj Vas v bodočnosti pri delu za narod ne ločijo stanovi. Bog z Vami!“

Kje je „nenarodna klika“? Rekli smo v 29. številu našega lista: „Nehati in ugasniti mora umetno netenje narodnega prepira, katero proizvaja nenarodna klika ljubljanske Čitalnice, katera je popolnoma zgrešila svoj poklic, in ki je našemu narodu v največjo škodo“. Te besede so spekle g. dr. Karola viteza Bleiweissa, ki izjavlja v sobotnem „Narodu“, da se „Narodna čitalnica“ ljubljanska ne vtika v politično gibanje in da je bil napad popolnoma neosnovan. Odgovor: Vsak otrok v Ljubljani ve, da mi nismo menili društva Čitalnice sploh, ki ima tudi med našimi somišljeniki mnogo članov, tudi ne sobe, kjer se čita, ampak tisto nenarodno kliko, ki svoje otroke v Huthin zavod pošilja, v Čitalnici pa, kadar je slabe volje, dihurja lovi, farje grize in po stopnjicah meče, zvezo z Nemci hvali in liberalno politično komando vozi. To je znana „čitalniška klika“, ki je našemu narodu v škodo, ker je njena „kavarniška“ politika nenarodna.

O ljubljanski realki je pisal v soboto tudi „Slovenski Narod“. „Pred vsem je treba — pravi „Narod“ — da zavlada na tem zavodu drug duh, in v tem oziru pozivljemo deželni šolski svet, naj v prihodnje svoje dolžnosti bolje izpolnuje, kakor doslej.“ Za g. dr. Tavčarja, ki je Schafferja poslal v deželni šolski svet, so te besede bridka samoobtožba. Deželni šolski svet menda ravno vsled Schafferjevega vpliva pokriva s plaščem ljubezni vse, kar bi se bilo že davno moralo razdreti. „Absolutno je treba“, piše dalje

„Narod“, da se realka preuredi tako, da bodo imeli Slovenci od nje kako korist, ne samo škodo. V ta namen je pa potrebno, da postane učni jezik za slovenske dijake slovenščina, in to v vseh razredih (pri tem naj se skrbi, da se dijaki nemščine popolno a nauče, kar se najlažje doseže s tem, da se nekaj predmetov v višjih razredih poučuje v nemškem jeziku), za nemške dijake naj se pa ustanove popolnoma nemške paralelke.“ Ker spada zakonodajstvo o realkah v kompetenco deželnih zborov, se bode v prihodnjem zasedanju baval deželni zbor s potrebnimi preureditvami na realki. „Slov. Narod“ upa, da bodo tedaj z narodno stranko za slovenske razrede na celi realki glasovali „ne samo klerikalci, ampak tudi veleposestniki“. Dobro, dr. Tavčar bode pri tem glasovanju pokazal, ali ima on Nemce v vreči, ali Nemci — njega. Mislimo pa, da je treba precej najivnosti, da se nadeja nemške pomoči sploh za kako slovensko stvar. Nemški veleposestniki, na čelu jim dr. Schaffer in Schwegel, da bi glasovali za slovenske razrede na realki! Ali dr. Tavčar ne vé, da je v vodstvu nemške stranke kranjske poleg dr. Schafferja in drugih tudi profesor Binder? Ali se niso ravno ti Nemci zgražali ob pravičnosti, ki se je Slovincem zgodila z ustanovitvijo celjske slovensko-nemške gimnazije? Ali niso še letos v kazinskih resolucijah zabeležili svojega srda do Slovencev? Ljubljanska realka je velika ponemčevalnica in to svojo postojanko bode kranjska nemška stranka držala, dokler bode možno in dokler bode imela pri zavodu kaj besede kranjska hranilnica. Glasovanje za preuredbo realke bode torej jako zanimivo. Ako bi narodna stranka pozabila na ta predlog, naj napravijo poslanci katoliške narodne stranke voz na robec, da stvar ne zaspi.

Zakaj Nemci nad „Narodovci“ ne kriče, je povedal sobotni „Narod“ z besedami: „Kadar psu stopiš na rep, zacvili, kadar pa svetuješ za Slovence kaj koristnega, zakričé Nemci.“ Nemci nad „Narodovci“ torej zato ne kriče, ker poslednji za Slovence nič koristnega ne svetujejo.

Uspeh „Slovenskega Lista“. Minuli petek je „Slov. Narod“ predrznil se, da bi opravičil Tavčarjevo zvezo z Nemci, zapisati grozno bedastočo, češ da upa narodna stranka Nemce pridobiti za našo narodno stvar. „Slov. List“ ga je drugi dan po zasluženju krenil. To je šlo „Narodovcem“ tako v živo, da je precej zadnji ponedeljek „Narod“ pisal v uvodnem članku: Nemci ne poznajo nobenih „sachliche und billige Erwägungen“, ker nas hočejo narodno ubiti, zato pa je vsako „Einverständnis“ z njimi popolnoma izključeno, in se ne doseže nikdar!“ — Videli bomo kmalu, če je res Tavčarjeva stranka prišla k pravemu spoznanju, ali je samo v ponedeljek bila — konfuzna.

Vseslovenski shod, katerega naj vzajemno skličejo vsi slovenski poslanci, je izvrstna ideja, ki naj se le brž utelesi. „Pokažimo vsi, da smo brez razlike na stan solidarni in jedini, če treba nastopiti v obrambo slovenske narodnosti“ — piše celo „Slov. Narod“.

Vesela vest obrtnikom in trgovcem. Takoj po zopetni nesreči, ki je dne 15. t. m. prišla nad naše mesto, se je obrnil državni poslanec g. vodja Povše do dotičnega referenta v finančnem ministerstvu s prošnjo, da naj upliva na to, da se bode z ozirom na sedanji žalostni položaj Ljubljane obrtnikom in trgovcem pri vračevanju potresnih posojil pomagalo kolikor mogoče. Včeraj je prišlo radostno poročilo, da se je poslalo finančnemu ministru v Zell am See, kjer sedaj biva na počitku, natančno poročilo s predlogom, da bi se vračevanje posojil sistiralo.

Z Viča se nam poroča: Ljubljanski nemški biciklisti so priredili v nedeljo dirko na cesti Vič-Vrhnika. To nemško „žeganje“ le vsled velike miroljubnosti slovenskega občinstva ni imelo za gospode zlih posledic, kajti nastopali so na tako predržen način, kakor da so pozabili na Janče. Nemški kolesar Herzmann (Slovence opozarjamo na njegovo opekarnico na Viču), je vsled svoje neprevidnosti zadel v nekega dečka tako močno, da je odletel raz kolesa. Deček je

bil zato od nemških kolesarjev klofutan, hoteli so ga pa celo — aretovati. Nemški gospodi prijateljski svetujemo, da take slavne čine na deželi opusti, klofutá se lahko med seboj na kazinskem vrtu.

Zanimiva brzojavka. Na shod Nemcev v Celovec, ki je napadal vladu in protestoval proti pravičnim jezikovnim naredbam je poslal svojo brzojavko tudi — profesor Binder. Naše sožalje slavni vladi, iz katere se že smejo norčevati njeni otroci!

Iz Idrije se nam poroča, da bode novi železni most čez Nikovo v kratkem zgotovljen. Zadnji potres v mestu ni napravil posebne škode. Počil je zid nove hiše pri Kogeju; že razpočeni zid pri „Črnem orlu“, kjer se zdaj zida nova mestna hiša, se pa ni podrl.

Za uradnike. G. državni poslanec vodja Povše je dobil iz ministerstva poročilo, da je odlok glede na draginjske doklade c. kr. uradnikom v Ljubljani dobil najvišje potrjenje, in da bode izšel v nekaterih dneh. Čast vestnemu poslancu!

Res neslano! Znani dolenski „Narodov“ steber pozdravlja prihod stiških cistercijancev z brco na našo vero, ko zaničljivo piše v „Narodu“: „Ti menihi so pravi blagoslov nebes za ubogo Dolensko, ker odslej naprej se bo Dolenska cedila materijalnega blagostanja in oni zavod v Rimu, ki svetnike in svetnice dela, bo z Dolenskega največ dela dobival“.

Slovani in Nemci. Nedavno smo zabeležili, s kako slastjo pojo sedaj Nemci protiaustrijsko „Die Wacht am Rhein“, ne da bi državna oblast posegla vmes. „Hrvatska Domovina“ vsklika o tej priliki: „Niemcima u Austriji je slobodno pjevati i protudržavne pjesme, a nas Slovence i Hrvate, kazne radi nedužnih naših pjesama. U Dalmaciji eto ne smije se u Arbanasima tobože u interesu mira ni hrvatska zastava, koja je zakonom dozvoljena, vijati. To je prava avstrijska politika!“ — V Dalmaciji je torej v interesu miru prepovedana hrvatska zastava, v Ljubljani pa nas smejo pri kazinskih slavnostih izzivati frankfurtarice. Ali bode še dolgo hladna naša kri?

Štirje deželni šolski nadzorniki so na Štajerskem in Koroškem, pa nobeden ni zmožen slovenščine.

Dijaški sestanek bode v Ljubljani dne 28. julija. t. l.

Iz občinskega sveta ljubljanskega. Gosp. župan čestita obč. svetniku g. Zabukovcu k 70. letnici njegovi. Ogerska vlada je dovolila razprodajo srečk efektne loterije ljubljanske. Deželni odbor je odbil pritožbo zoper 20% občinsko doklado, katera se bo takoj začela pobirati. (No, ravno ugoden čas sedaj za Ljubljano!? Opom. stavca.) Kredit 1000 glđ. se dovoli za udeležbo pri razstavi dobrodelnih naredb na Dunaju. Nivel nekaterih cest se spremeni in magistratu naroča, da mora vedno poprej določiti nivel, predno da zgradbeno dovoljenje.

Akademija, katero so priredili na korist „Učiteljskemu konviktu“ pod vodstvom g. Josipa Čerina in s sodelovanjem vojaške godbe abiturijentje obeh c. kr. učiteljskih v Ljubljani v „Sokolovi“ dvorani „Nar. doma“, je imela lep moralni uspeh, materijalnega se pa ni doseglo takega, kakešnega bi bilo želeti „Učiteljskemu konviktu“. Na vspredu je bilo malo preveč skladb nemških glasbenikov. Opažali smo z veseljem spretno izvajanje vseh točk. Zbori so pričali o veliki usposobljenosti našega učiteljskega naraščaja. Vi-harno je bil sprejet novi zbor g. Josipa Čerina: „Domu“. Abiturijent g. Vinko Škof je govoril navdušen prolog, proslavljajoč učiteljski stan. Uprav senzacijo pa je vzbudil s svojim prekrasnim baritonom g. Rudolf Vrabl, ki je pel s finim čutstvom Löwejevega „Pevca“ in Vilharjevega „Mornarja“; na klavirju ga je spremljala gdč. Franica Bilina. G. Vrabl ima v svojem grlu zaklad, katerega naj bi se v čast domovini spomnili mecen. Po končanem vspredu razvila se je prijetna prosta zabava. O tej priliki bodi še omenjeno, da nam je došlo naslednje pismo: Abiturijentje in abiturijentinje tukajšnjega učiteljskega so se šli fotografovat k Židu Landau-u. Ali

nimamo v Ljubljani slovenskega fotografa, ki prekaša Žida Landau-a?

V korist družbi sv. Cirila in Metoda prirediteljsko društvo v Mokronogu in ondodna družbina podružnica veselico dne 25. julija.

Gospodinjstva šola v Ljubljani. Opozarjamo na današnji inserat odbora za ustanovitev gospodinjstva šole.

Shod kranjskih gasilnih društev se bode vršil v nedeljo dne 8. avgusta t. l. ob 9. ur dopoludne v starostreliški dvorani v Ljubljani. Dne 8. avgusta je vseslovenska slavnost v Celju. Da se shod kranjskih gasilnih društev vrši istega dne, je značilno za nekatere ljubljanske gospode, katerim naj slovenski gasilci skoro preskrbe za sluzen počitek.

Celjsko nemštvo se trese, Celjski občinski svet je naročil magistratu, naj stori vse zakonito dopustne korake, da se preprečijo vsi slavnostni sprevedi v Celju o priliki otvoritve „Narodnega Doma“ in blagoslovljenja zastave „Celjskega Sokola“ dne 7. in 8. avgusta t. l. S tem gospodje niso slavnosti preprečili, umetnega celjskega nemštva pa tudi niso rešili.

Celovski mestni očetje so sklenili v zadnji seji izjavo, s katero izrekajo „stiskanem“ Nemcem v Hebu svoje sožalje. V mestnem zboru kakor v trgovinski zbornici delajo le visoko politiko, a zanemarjajo skrb za meščane in obrtnike.

Društva.

„Slavčev“ izlet v Litijo. Celdnevni izlet pevskega društva „Slavec“ dne 18. t. m. v narodno, krasno Litijo in v Šmartin je bil istinito prelep narodni praznik. Litijani kakor tudi Šmartinci so vsprejeli „Slavca“ z vsem navdušenjem. Na kolodvoru po pozdravu predsednika litijskega bralnega društva gosp. Gregorčiča in odzdravu „Slavčevega“ predsednika je „Slavec“ zapel „Lepa naša domovina“. Odtod je z novomeško godbo na čelu in v spremstvu litijske požarne brambe korakal „Slavec“ med burnimi „Živio“-klici in gromenjem topičev proti trgu, ki je bil ves okinčan z narodnimi trobojnicami. Pri drugem vsprejemu na koncu mosta čez Savo pripele so narodne krasotice po zopetnem pozdravu „Slavcem“ ukusne šopke in iz polnih grl je zadonela pesem „Sloven'c, tvoja zemlja je zdrava“, da se je most šibil. Po zajutreu je odkorakal „Slavec“ v spremstvu že omenjenih društev proti Šmartinu. Pred vasjo je bil postavljen slavalok z napisom „Slavčevega“ gesla. Zbrala se je obila množica Šmarčanov. Tu so pripele domače narodnjakinje prekrasen trak na „Slavčevo“ zastavo. Pozdravov seveda tudi tu ni manjkalo. Po dokončani sv. maši je odšel „Slavec“ ob 1. uri popoldne nazaj v Litijo k banketu. Vrstile so se iskrene napitnice odličnim osebam. Ob 5. uri popoldne se je vršil koncert. Posebno vrlo nastopal je tu izvrstni „Zvon“ iz Šmartina z mešanimi in moškimi zbori, kakor tudi tamburaši. Zvečer pri serenadi pred domoljubno Svetčevo hišo je zopet jako lepo razlegalo se po trgu petje „Slavčevo“ pod vodstvom neutrudljivega g. pevovodje in skladatelja Sachsa. Pri odhodu gostov na kolodvoru se je še enkrat pokazalo navdušenje narodno zavedne Litije, ki je klicala „Slavcu“ v slovo gromoviti „Živio!“

Slov. katol. delavsko društvo v Ljubljani je priredilo v soboto dne 17. t. m. javen društveni shod v prostorih Doma rokodelskih pomočnikov. G. državni poslanec dr. Krek je govoril o političnem položaju. Govornik je navajal, da dokler ne dobijo posamezne dežele in narodi sebi primerne samouprave, toliko časa ne bode v nas pravega miru in reda. Sedanjim zmešnjavam niso toliko kriva razna narodnostna nasprotnost, kot splošna socialna nezadovoljnost. Vse je nezadovoljno. Govornik omenja nadalje Ogerske, ki se je ukrepila po svoji samostojnosti. Narodom se sicer na Ogerskem ne godi dobro, ukrepljena pa je država. Glede pogodbe z Ogersko meni, da mi plačujemo Ogrom pri skupni kvoti preveč 12%, to znese na leto precej milijonov, katere mora avstrijsko prebivalstvo plačevati Ogrom. Da se ni še odpravila ta krivica, je kriva po samostojnosti ukrepljena Ogerska. (Govorniku so poslušalci burno ploskali). G. Gostinčar je govoril o varstvu delavcev. Nimamo še zavaro-

valnic za starost. Bolnišne blagajne in zavarovalnica za starost ne zadoščajo svojemu namenu. Delavni čas je po nezdravih tovarnah in rudnikih predolg. Minimalna delavska plača ni urejena itd. Stavil je v tem smislu sestavljeno resolucijo, h kateri je g. dr. Krek pridejal še dostavek, da se posebno mladi delavci končujejo tudi moralično. G. Zajc V. govoril je o zadevi vojaških vaj domobrancev. V krepkih besedah je risal nedostatek, da morajo brambovci biti pri orožnih vajah po polne 4. tedne, ko trajajo orožne vaje družih vojakov le 13. dnij. Stavil je v tem smislu resolucijo ter prosil g. državnega poslanca dr. Kreka, da naj na to stvar ne pozabi. Dr. Krek je obljubil, da bode v tem oziru storil vse rad in da bo v parlamentu zato stavil poseben predlog. Predlagala se je tudi resolucija radi jezikovnih naredb za Češko in Moravsko, v kateri se vladi izraža soglasje. Pozivlja se tudi vlada, da izda za vse dežele z mešanim prebivalstvom tako naredbo, da se vendar enkrat uresniči v Avstriji enakopravnost. Posebno potreba je take naredbe za Slovence. Dalje se je tudi povdarjala potreba brezplačnih posredovalnic za delo iščočih ljudi. Tako posredovalnico naj pri nas ustanovi magistrat. Upati je, da se to zgodi, posebno zato, ker se g. komisar Podgoršek zavzema za stvar. Na mestni zbor se je stavila tudi v tem smislu sestavljena resolucija. Ker se nihče več ni oglasil k besedi, je društveni podpredsednik g. Jakopič zaključil zborovanje.

Razne stvari.

Hud potres je bil dne 17. t. m. v Stromboli na Laškem. Bruhnilo je iz zemlje.

Mucek, katerega so bili Židje v Sisku krstili, norčevaje se iz krščanskih obredov, je dne 7. t. m. utonil v vodnjaku. Pravda pa še teče.

Josip Leuz,
trgovec
v Ljubljani, Resljeva cesta
kupi ter plačuje po možno najvišji ceni, kakor
ribniški, angleški in
onejida - krompir, želod, hrastove
ježice, bukov žir, vsakovrstne
rastline (korenine in perje) v vsaki
množini.
Plačuje takoj!

Njegova Svetost

Papež Leon XIII.

naročil je po svojem zdravniku profesorju dr. Lapponij-ju lekarnarju **PICCOLI-JU** v Ljubljani najsrčnejšo zahvalo za Njegovi Svetosti vposlano

tinkture za želodec.

Omenjeni zdravnik, kakor veliko drugih odličnih profesorjev medicine so **Piccoli-jevo tinkturo za želodec** preskusili, ter jo priporočajo kot izvrstno krepilo za želodec, ktera krepča želodec, pomnožuje tek ter pospešuje prebavljanje in čiščenje.

Cena: 1 steklenica 10 kr., 12 steklenic z zavijem 1 gld. 36 kr., poštna pošiljatev 70 steklenic 6 gld. 50 kr.

Najvišje priznanje (28 2)

lekarnarju **PICCOLI-JU** v Ljubljani kot prirejevalcu **kapljic za želodec**, ktere je z zadovoljnim uspehom Nj. c in kr. Visok. prejasna gospa prestolonaslednicavdova nadvojvodinja

Štefanija.

izvolila opetovano uporabiti. — Cena steklenici 20 kr., 10 steklenic 1 gld. 50 kr.

Naročila izvršuje točno proti podvzetju lekarna G. Piccoli v Ljubljani.

Zobozdravnik
AVGUST SCHWEIGER
ordinira vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne
in od 2. do 5. ure popoldne.
v hotelu „pri Maliču“, II. nadstropje
št. 25—26.

Umetelni zobje v zlatu brez neba (takozvana krona in mostovna dela) ostanejo trajno v ustih. Istotako v kavčuku posamni zobje in cela zobovja. Kavčukovi komadi se na nebni strani oblože z zlatom, ne proizročujejo nikakega duha ali vtisa na nebni zlezni mreni.

Nova emajlova plomba, nerazrušljiva, za katere trpežnost se jamči, po plombranju se nikdar ne pojavijo bolečine, sprednji zobje se ž njo lahko na polovico nadomestijo.

Nova ameriška zlata zobna plomba za vsak zob.

Vsa dela in operacije se izvršujejo solidno in reelno s popolnim jamstvom.

Ostane trajno tukaj.

Lekarna pri Mariji pomagaj
M. Leustek,
Ljubljana, Resljeva cesta št. 1,
zraven mesarskega mosta.

Ob sedanjem času za uživanje najbolj pripravo pristno-sveže in čisto

Dorš. medec. ribje olje.
1 stekl. 50 kr.; dvojna 1 gld.

Neprekosljivega učinka je
Tanno-Chinin tinktura za lase
katera ohranjuje lasišča, odpravlja luske in preprečuje izpadanje las.
1 steklenica 50 kr z navodom.

Jedina zaloga:
lekarna pri Mariji pomagaj
M. Leustek.
LJUBLJANA, Resljeva cesta št. 1,
zraven mesarskega mosta. Levčeva hiša.

Zaloga vseh preskušanih domačih zdravil. Razpošilja se vsak dan 2krat po pošti.

Prej **Albert Robida** Prej
M. Učak M. Učak
v Ljubljani, Rožne ulice št. 5
izvršuje po najnižjih cenah
sobna slikarska dela
v vsakem slogu in ima tudi na blagovoljni ogled veliko zbirko najnovejših vzorcev. — Dela na deželi se vzprejemajo ob vsakem času. Priporoča se posebno za slikanje cerkev in kapel. — Naročajo se dela lahko tudi pismenim potom.

FRANC ČUDEN,
urar,
Mestni trg. LJUBLJANA. Mestni trg.
Letošnja slaba kupčija primora me, ker mi je ostalo veliko blaga, prodajati po najnižji ceni in deloma pod svojo ceno, da razprodam nekaj svoje velike zaloge. Priporočam torej vsakemu svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih in stenskih ur, verižic vsakovrstne zlatnine in srebrnine ter vabim slehernega, naj si blagovoli pri nakupovanju ogledati mojo zalogo. Zagotavljam najsolidnejšo postrežbo po kolikor mogoče nizkih cenah.
Spoštovanjem
FRANC ČUDEN.

V Ljubljani na Starem trgu 21 v
Rudeževi hiši pri
Jakobu Zalazniku
dobiva se vedno svež in ukusen kruh, fino namizno in sladščičarsko pecivo po nizki ceni. Dobijo se vsak dan raznovrstni štruklji, domača potvica tudi v kosih in kruh na vago.
Priporoča se za naročila ob primicijah, svatovščinah, imendnih in raznih slovesnostih.

Razpis službe.

Na gospodinjski šoli, ki se sedaj v Ljubljani snuje za malo-meščanske in delavske kroge, treba bode v prvi vrsti

voditeljice,

ki bode dekleta navajala umno in varčno gospodinjiti, zlasti v kuhinji. Zeleti je, da bode dotična voditeljica imela poleg gospodinjske tudi več ali manj vzgojevalne izobraženosti. Praktično znanje za takšen poduk pa si pridobi v sličnih šolah, na pr. na Dunaji, kamor jo poprej pošlje društvo „Gospodinjska šola“. Dama, ki bi imela veselje, voditi tak zavod (nastop proti koncu tega leta, plača po dogovoru), izvoli staviti svojo pismeno ponudbo, iz katere bode razvidno nje dosedanje izobraževanje ali službovanje, najkasneje do 10. avgusta t. l. pri podpisnem.

V Ljubljani 16. julija 1897.

Dr. Danilo Majaron,
advokat v Ljubljani.

JOSIP REBEK,
ključavničarski mojster,
Francovo nabrežje št. 13. LJUBLJANA Francovo nabrežje št. 13.
Priporoča svojo delavnico za naročanje vseh
ključavničarskih del
ter napeljavo
hišnih telegrafov in telefonov.
Postavlja strelode
in prevzema tudi posamezna dela te stroke.
Cene nizke.

Andr. Druškovič,
trgovec z železnino
v Ljubljani, Mestni trg št. 9/10.
priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega v železarijo spadajočega blaga.
Štedilnike, lonce, pozlačene nagrobne križe, drevesa za oranje, vodne žage in pile, kovanja za okna in vrata, vsakovrstno orodje za mizarje, tesarje, ključavničarje in kovače, cement, traverze in še veliko drugih za rabo v hiši ali pri obrtu potrebnih stvari.
Poštena postrežba.

Cene kakor pri razprodaji! Cene kakor pri razprodaji!

Naznanilo in priporočilo.
Slavnemu občinstvu najljudneje priporočam svojo
bogato zalogo
najraznovrstnejših
klobukov, cilindrov čepic i. t. d.
Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.
Velepoštovanjem
J. Soklič,
Stari trg št. 1 (pod Trančo).